

Postpozice adjektiv – identifikace a vliv na význam jmenné fráze

Adjectives in postposition: identification and the meaning of the noun phrase

Alena Neubauerová

Oponentský posudek bakalářské práce

Alena Neubauerová zkoumá ve své bakalářské práci adjektiva, která zaujímají v rámci nominální fráze méně obvyklou pozici – stojí za řídicím substantivem. V teoretické části práce autorka popisuje různé typy adjektiv (není zcela jasné, v jakém vztahu je tato detailní klasifikace k vlastní výzkumné části práce) a na základě mluvnice angličtiny shrnuje důvody, které k postpozici adjektiv mohou vést. Tyto důvody, jak se ukazuje, mohou souviset s povahou řídicího členu jmenné fráze (zájmeno končící na *-body*, *-one*, *-thing*, *-where*, substantiva označující míru, ustálená spojení substantiva a adjektiva), dalšími členy fráze (modifikátory v superlativu), morfematickou strukturou adjektiva (sufix *-able/-ible*, předpona *a-*), nebo s jeho významem a povahou modifikace (odlišný význam adjektiva v prepozici a v postpozici, komplementace adjektiva, rozlišení stálé a dočasné platnosti atributu).

Nejdůležitější část práce tvoří rozbor a popis dokladů postponovaných adjektiv získaných excerpcí z Britského národního korpusu. Aby byl objem materiálu zvládnutelný, byla excerptována jen ta adjektiva, po kterých následuje sloveso *BE*. I tak byla autorka postavena před nutnost analyzovat 1589 adjektiv. Analýza postupovala v několika krocích: 479 excerpt bylo vyčleněno, protože nepředstavovaly případy postpozice adjektiva. Autorka popisuje podrobně, jaké typy konstrukcí byly takto vyloučeny. Ostatní adjektiva (1110) byla rozdělena do několika skupin, které reprezentují různé faktory vedoucí k postpozici adjektiva. Podrobně pak autorka popisuje některá vybraná adjektiva. Kromě motivace popsané v gramatikách odhalila autorka také faktory v literatuře buď nedostatečně popsané (ustálená spojení typu *letters rogatory*) nebo zcela opomíjené (názvy společností a firem). Poukazuje také na terminologickou povahu spojení substantiva a adjektiva v postpozici. Zajímavé je zjištění, že na postavení adjektiva může mít vliv předchozí kontext (anafora) nebo aktuální členění větné. Některá adjektiva lze pokládat za části eliptických struktur. Výborně také autorka vysvětluje postpozici po *all things (Irish)* jako analogii s neurčitými zájmeny.

Autorka dobře splnila velmi náročný úkol – podala pečlivý přesný popis velkého množství postponovaných adjektiv a ozřejmila faktory, které k postpozici vedou. Co lze práci vytknout, je to, že působí místy dojmem, jako by byla odevzdána nikoli její finální, ale předposlední verze – příklady, které k postmodifikaci nepatří, byly identifikovány, ale nebyly už vyřazeny a počty v tabulkách nebyly tedy opraveny. Celková charakteristika postmodifikujících adjektiv by se přitom sotva změnila; jedná se spíše jen o jednotlivá adjektiva. Na druhé straně je ale sympatické, že autorka ukazuje, kde jsou úskalí identifikace zkoumaných adjektiv (mluvený jazyk, hraniční případy s jinými slovními druhy) a jak tyto problémy řešila ona ve své práci.

K jednotlivostem:

- Adjektiva v postpozici jsou popisována jako *postponed*. O co se opírá užití tohoto termínu? *CGEL* používá termínu *postposed* (analogicky k *preposed*).
- Je třeba odkazovat na sekundární literaturu a zdroje přesně, např. *According to Quirk et al.* (str. 8), the British National Corpus je někdy *the Corpus* (str. 24), jindy *the BNC*.
- Atributivní adjektiva jsou definována jako premodifikátory (str. 12) – s ohledem na zaměření práce by bylo vhodné zmínit i možnost postavení za substantivem.
- Na str. 24 se jedná o „precision“, nikoli „recall“ (o stoprocentní „recall“ práce neusiluje, zužuje vyhledávání jen na adjektiva předcházející před *BE*; „precision“ udává, jaká část nalezených dokladů reprezentuje skutečně struktury, které byly hledány).

- Bylo by možné adjektivum *billion-worth* (str. 38) řadit mezi spojení s označením míry (jako např. *long*)?
- Bylo by možné *entertaining* (str. 39) chápat jako gerundium?

Závěr

Autorka splnila náročné zadání práce, dobře se zorientovala v sekundární literatuře a při analýze dokladů ukázala, že dovede přesně a výstižně popsat konstrukce v literatuře dosud nepopsané. Lze předpokládat, že bakalářská práce bude výchozím bodem pro další studium málo prozkoumaných důvodů postpozice některých skupin adjektiv. Práci doporučuji k obhajobě a předběžně ji hodnotím jako velmi dobrou až výbornou.

V Praze dne 10.6.2011

PhDr. Markéta Malá, Ph.D.